

VISUOMENĖS SVEIKATOS SPECIALISTŲ IR SLAUGOS DARBUOTOJŲ KVALIFIKACIJOS TOBULINIMAS

2009 m. gegužės 22 d. Higienos institutas, Socialinės apsaugos ir darbo ministerija bei Paramos fondo Europos socialinio fondo agentūra pasirašė projekto finansavimo ir administravimo sutartį Nr. VP1-1.1-SADM-10-V-01-007/D4-119. Projektas „Visuomenės sveikatos priežiūros specialistų ir slaugos darbuotojų, prisidedančių prie sergamumo ir mirtingumo nuo pagrindinių neinfekcinių ligų mažinimo, kvalifikacijos kėlimas“ finansuojamas pagal Žmogiškųjų išteklių plėtros veiksmų programos 1 prioriteto „Kokybiškas užimtumas ir socialinė aprėptis“ VP1-1.1-SADM-10-V priemonę „Sveikatos specialistų, prisidedančių prie sergamumo ir mirtingumo nuo pagrindinių neinfekcinių ligų mažinimo, kvalifikacijos kėlimas“ (2009–2014 m.). Projektas įgyvendinamas kartu su partneriais – Sveikatos mokymo ir ligų prevencijos centru bei Slaugos darbuotojų tobulinimosi ir specializacijos centru.

Atsižvelgiant į nuolatinę mokslo ir praktikos pažangą, šiuo projektu siekiama suteikti visų lygių visuomenės sveikatos priežiūros specialistams (VSPS) ir slaugos darbuotojams naujų profesinės kvalifikacijos žinių ir praktinių įgūdžių, reikalingų efektyviai pagrindinių neinfekcinių ligų, įskaitant širdies ir kraujagyslių ligas, onkologinių ligų, taip pat traumų ir psichikos sveikatos sutrikimų prevencijai. Numatyta, kad projekto metu profesinę kvalifikaciją kels ir specialiąsias kompetencijas tobulins 1255 specialistai (skaičiuojant unikalius asmenis).

Projekto tikslas – išplėsti visuomenės sveikatos priežiūros specialistų ir slaugos darbuotojų bendrąsias ir specialiąsias kompetencijas, tobulinant jų kvalifikaciją ir gerinant kvalifikacijos kėlimo bei tęstinio mokymo galimybes ir taip prisidėti prie sergamumo ir mirtingumo nuo pagrindinių neinfekcinių ligų mažinimo.

Visuomenės sveikatos priežiūros specialistai, vykdydami savo funkcijas, užtikrina visuomenės sveikatos stiprinimą Lietuvos savivaldybių bendruomenėse, t. y. vykdo visuomenės sveikatos stebėseną (monitoringą), neinfekcinių ligų ir traumų profilaktiką bei kontrolę, savivaldybėse įgyvendina visuomenės sveikatos programas, stiprina vaikų ir jaunimo sveikatą, organizuoja sveikatos mokymą, skleidžia informaciją

apie sveiką gyvenseną, propaguoja sveiką gyvenseną, mažina nuo elgsenos priklausomus visuomenės sveikatos rizikos veiksnius, tikslingai organizuoja ir sistemingai atlieka visuomenės sveikatos būklės, ją veikiančių visuomenės sveikatos rizikos veiksnių duomenų rinkimą, kaupimą, apdorojimą, saugojimą, analizę ir vertinimą. Kadangi projektu siekiama sudaryti sąlygas VSPS kelti profesinę kvalifikaciją, įgyti praktinių įgūdžių, gaunant naujausią informaciją, keičiantis patyrimu ir gera praktika projekto pagrindu organizuojamuose konferencijose, seminaruose, kursuose ir Europos Sąjungos stažuotėse, taip pat tobulinti VSPS anglų kalbos žinias, tad įgyvendinus projektą galutinės naudos gavėjai bus visa Lietuvos visuomenė.

Projektas suteikia galimybę VSPS pagilinti žinias ir sutvirtinti gebėjimus keturiose srityse:

- sveikatos stiprinimo, sveikos gyvensenos, širdies ir kraujagyslių ligų prevencijos;
- onkologinių ligų prevencijos;
- traumų ir kitų išorinių mirties priežasčių sąlygotų būklių prevencijos;
- psichikos sveikatos stiprinimo, psichikos sutrikimų, įskaitant priklausomybės ligų prevencijos.

Per visą projekto įgyvendinimo laikotarpį tobulinant VSPS specialiąsias kompetencijas numatyta organizuoti 40 mokslinių-praktinių konferencijų, 23 mokymo kursai, 100 asmenų stažuotes Europos Sąjungos šalyse, Šveicarijoje ar valstybėse, pasirašiusiose Europos ekonominės erdvės susitarimą, o tobulinant VSPS bendrąsias kompetencijas organizuoti 120 val. trukmės anglų kalbos kursus, kuriuos turės galimybę baigti 200 VSPS.

Vykdamas projektą savo kvalifikaciją kelia ir slaugos darbuotojai, t. y. sudarytos sąlygos respublikos slaugos specialistams, atliekantiems asmens sveikatos priežiūros funkcijas, įgyti ir tobulinti darbo rinkoje konkurencingą kvalifikaciją. Vykdoma tobulinimosi programa sudaryta atsižvelgiant į šių dienų aktualijas ir besivadovaujant Lietuvos ir Europos Sąjungos šalių profesinio rengimo rekomendacijomis bei standartais. Įgyvendinus šią projekto dalį, galutinis projekto naudos gavėjas bus pacientai, su kuriais dirbs slaugos specialistai.

BENDRA INFORMACIJA APIE ĮVYKDYTAS VEIKLAS

2009 m. vyko projekto veiklų parengiamieji darbai, 2010 m. veiklos išibėgėjo ir, įpusėjus projektui, per 2010–2011 m. organizuojamuose renginiuose iš viso jau sudalyvavo daugiau nei 1305 asmenys. Projektas vykdomas glaudžiai bendradarbiaujant su Sveikatos apsaugos ministerija, kursų ir konferencijų dalyviams išduodami Sveikatos apsaugos ministerijos pripažįstami kvalifikacijos kėlimo pažymėjimai.

2010–2011 m. suorganizuota 20 konferencijų Vilniuje, Kaune ir Klaipėdoje temomis: „Psichikos sveikatos stiprinimas, psichikos sutrikimų ir priklausomybės ligų prevencija: užsienio šalių patirties įgyvendinimo galimybės Lietuvoje“, „Psichikos sveikata. Rizikos veiksniai ir prevencija“, „Traumų bei kitų išorinių mirties priežasčių prevencijos aktualijos Lietuvoje ir pasaulyje“, „Žalingų įpročių įtaka onkologiniams susirgimams, onkologinių ligų prevencija“, „Sveikatos stiprinimo bei vyraujančių sveikatos problemų prevencijos aktualijos“, „Kaip apsaugoti save ir kitus: išorinių mirties priežasčių prevencijos galimybės. Priklausomybė, smurtas, avarijos, netyčinės traumos“. Konferencijų dalyviai supažindinami su naujaisiais prevencijos metodais, strategijomis, įgyvendintomis arba įgyvendinamomis sveikatos programomis, projektais, su naujaisiais aktualiais mokslo ir praktikos pasiekimais, užsienio ir Lietuvos geros darbo patirties pavyzdžiais.

Suorganizuota 13 mokymo kursų Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Trakuose, Panevėžyje ir Utenoje. Kursuose dalyvavo 315 specialistų. 2010 m. kursai buvo organizuojami temomis: „Onkologinių ligų prevencijos moksliniai pagrindai ir jų praktinis taikymas“, „Psichikos sveikatos darbo vietoje stiprinimas“, „Psichikos sveikatos stiprinimo ir psichikos sutrikimų prevencijos moksliniai pagrindai ir praktinis taikymas“, „Sveikatos stiprinimas, sveikos gyvensenos skatinimas, širdies ir kraujagyslių ligų prevencija“, „Traumų bei kitų išorinių mirties priežasčių prevencija“. 2011 m. Sveikatos apsaugos ministerijos pavedimu kursų programos buvo tikslingai parengtos visuomenės sveikatos priežiūros specialistams, vykdančioms sveikatos priežiūros funkcijas ikimokyklinėse ugdymo įstaigose. Šiuose kursuose jau sudalyvavo 150 ikimokyklinio ugdymo įstaigų VSPS.

VSPS sėkmingai naudojami projekto teikiama galimybe kelti profesinę kvalifikaciją dalyvaujantiems

tarptautiniuose renginiuose užsienio šalyse. Lietuvos VSPS dalyvavo 10-ojoje Pasaulinėje traumų prevencijos ir saugos stiprinimo konferencijoje Londone, Europos traumų ir sužalojimų prevencijos bei saugumo stiprinimo konferencijoje Budapešte, EUPHA organizuojamose Europos visuomenės sveikatos konferencijose Olandijoje ir Danijoje, Tarptautiniame krūties vėžio ir mitybos simpoziume Prancūzijoje ir kituose tarptautiniuose renginiuose.

2010–2011 m. Vilniuje ir Kaune buvo suorganizuoti 120 val. trukmės anglų kalbos kursai, kuriuos baigė 139 VSPS.

Slaugos darbuotojams Šiauliuose ir Druskininkuose buvo suorganizuoti 7 penkių dienų trukmės praktiniai mokymai pagal programą „Psichosocialinė reabilitacija asmenims, turintiems psichikos sveikatos sutrikimų“, kuriuose dalyvavo 105 slaugos darbuotojai.

Šiuo projektu yra suteikiamos lygios galimybės abiejų lyčių, visų amžiaus grupių ir tautybių specialistams kelti savo kvalifikaciją visų numatomų mokymų metu. Kaip žinia, Lietuvos medicinoje, taip pat ir visuomenės sveikatos srityje, absoliučią daugumą dirbančiųjų sudaro moterys.

Įvertinus projekto tarpinius rezultatus ir dalyvių pildytas Bendrai finansuojamo iš Europos socialinio fondo lėšų projekto dalyvių apklausos anketas, 2009–2011 m. mokymų dalyvių struktūra pagal lytį atspindėjo situaciją Lietuvos visuomenės sveikatos srityje: 1245 (95,4 proc.) buvo moterys ir 60 vyrų (4,6 proc.). 22 asmenys priklausė pažeidžiamoms grupėms. Vykdam mokymus dalyvavo 633 asmenys (48,5 proc.) iki 45 metų amžiaus ir 672 asmenys – daugiau kaip 45 metų (51,5 proc.). Projekte suplanuota apmokyti 1204 moteris ir 51 vyrą, 519 asmenų iki 45 metų amžiaus ir 636 asmenis, turinčius daugiau kaip 45 metus. Taigi projekte užsibrėžti rodikliai jau pasiekti, nors projektas tęsis iki 2014 m.

Ateityje planuojama dar išplėsti Lietuvoje organizuojamų renginių geografiją, kad juose galėtų dalyvauti kuo daugiau VSPS iš įvairių Lietuvos regionų. Visą informaciją apie įvykdytus ir planuojamus projekto renginius galima rasti projekto vykdytojo Higienos instituto svetainės www.hi.lt naujienų rubrikoje ir skyriuje „ES paramos programa“.

*Aušra Grigošaitienė
Virginija Kanapeckienė
Higienos institutas*